Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania przedmiotu Biznes i Zarządzanie dla technikum

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzone (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
I. Osoba przedsiębiorcza we współczesnym świecie Klasa I					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
1.1. Kształtowanie kompetencji przedsiębiorczości	• definiuje pojęcie przedsiębiorczości • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej • rozumie, na czym polega analiza SWOT	• wyjaśnia zależności między wiedzą, umiejętnościami i postawami związanymi z kompetencjami przedsiębiorczymi • rozumie, jak przedsiębiorczość wpływa na gospodarkę rynkową • dostrzega różnice między przedsiębiorczością w wymiarze psychologicznym i ekonomicznym	• przeprowadza analizę SWOT i samodzielnie interpretuje jej wyniki • wie, jak doskonalić kompetencje przedsiębiorcze • wyjaśnia, jakie znaczenie mają czynniki produkcji dla kształtowania postawy przedsiębiorczej	• prezentuje propozycje własnych cech, umiejętności i postaw osoby przedsiębiorczej • dokonuje analizy SWOT w odniesieniu do różnych podmiotów np. uczelni wyższej, na która uczeń planuje się dostać	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • prezentuje własne stanowisko z uzasadnieniem

1.2. Komunikatywność	• wyjaśnia, czym jest komunikatywność • dostrzega różnice między komunikacją werbalną i niewerbalną • wskazuje źródła konfliktów i wskazuje metody rozwiazywania	• rozumie znaczenie komunikatywności dla rozwoju postawy przedsiębiorczej • podaje przykłady barier komunikacyjnych • dostrzega znaczenie komunikacji werbalnej	• wskazuje metody pokonywania barier komunikacyjnych • wie, jaki rodzaj rozwiazywania konfliktów jest najefektywniejszy i uzasadnia dlaczego	• omawia, w jaki sposób prowadzić skutecznie negocjacje • prezentuje przykłady zasad skutecznej komunikacji w praktyce • stosuje różne formy komunikacji i autoprezentacji	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • prezentuje własne stanowisko na temat skuteczności negocjacji, mediacji i arbitrażu • wskazuje najczęściej
	konfliktów	i niewerbalnej w codziennym życiu			występujące błędy we wzajemnej komunikacji i omawia, jak im zapobiegać
1.3. Umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych	• wie, że asertywność to nie tylko mówienie „nie” • rozumie, że manipulacja jest postawą negatywną • wyjaśnia, czym jest dobrostan psychiczny • dostrzega, że empatia pozwala lepiej zrozumieć innych	• omawia zachowania asertywne • wskazuje przykładowe techniki manipulacyjne • wie, czym jest dobry i zły stres • rozumie, że empatia pomaga w pracy zawodowej i biznesie	• wyjaśnia, jak skutecznie bronić się przed manipulacją • wie, jak troszczyć się o własny dobrostan psychiczny • wskazuje na znaczenie aktywnego słuchania	• wyjaśnia na przykładach, jakie są skutki stresu i jak z nim skutecznie walczyć • podaje na przykłady manipulacji	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • prezentuje własne stanowisko na temat sposobów obrony przed manipulacją • angażuje się w dyskusje i aktywizuje do niej innych uczniów

1.4. Praca zespołowa	• potrafi wymienić przykładowe wady i zalety pracy zespołowej • wie, że zarządzanie czasem przynosi wiele korzyści przedstawia etapy podejmowania decyzji	• potrafi wskazać czynniki, które składają się na sukces pracy zespołowej i indywidualnej • rozumie, jakie bariery przeszkadzają w budowaniu zespołu • wskazuje najważniejsze elementy zarzadzania czasem	• wie, czym jest optymalizacja w pracy • wyjaśnia na przykładzie, jak działa macierz Eisenhowera • zna metody zarzadzania czasem • wie, co przeszkadza w podejmowaniu decyzji	• analizuje i wyjaśnia różnice w efektywności pracy wynikające ze specyfiki pracy zespołowej i indywidualnej • wyjaśnia na przykładach, efektywność poszczególnych metod zarzadzania czasem	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • prezentuje przykładowy plan podziału zadań w realizowanym szkolnym projekcie lub przedsięwzięciu • wie, jak pokonywać bariery decyzyjne i efektywnie motywować siebie i innych do pracy

1.5. Kreatywne myślenie i innowacje	• wie, że kreatywność to twórcze przeobrażanie zastanej rzeczywistości • wymienia i krótko opisuje techniki kreatywnego myślenia • rozumie, że innowacyjność to wprowadzanie nowości na rynek	• omawia jedną z technik kreatywnego myślenia na przykładzie z życia • wymienia przykłady źródeł innowacji	• wskazuje różnice i podobieństwa miedzy różnymi technikami kreatywnego myślenia • rozumie, co wpływa na innowacyjność i rozróżnia innowacje procesowe oraz produktowe	• omawia na przykładach, jak innowacje pozwalają budować przewagi konkurencyjne przedsiębiorstw • rozumie, jak kreatywność wpływa na biznes	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wskazuje przykłady innowacyjnych produktów i usług i łączy je z kreatywnym myśleniem
II. Zarządzanie projektami Klasa I					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

2.1. Specyfika projektu	• wyjaśnia istotę projektu • rozróżnia projekt od procesu • wskazuje etapy projektu	• opisuje poszczególne etapy projektu	• na wybranym przykładzie opisuje szczegółowo przynajmniej jeden etap projektu • wie i rozumie, jaką odpowiedzialność • za projekt ponosi kierownik projektu i wskazuje jego główne zadania	• planuje przykładowy projekt oraz wie, jak przygotować harmonogram	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • przedstawia możliwe problemy, które mogą wystąpić na różnych etapach realizacji projektu i proponuje rozwiązania
2.2. Technika SMART w definiowaniu celów projektu	• rozumie, na czym polega metoda SMART	• wyjaśnia na przykładzie, na czym polega metoda SMART	• określa cele projektu za pomocą metody SMART • wie, na czym polega metoda SMARTer	• szczegółowo analizuje poszczególne punkty metody SMART oraz SMARTer , proponuje ich przykłady	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wykorzystuje zasadę 6W przy określaniu

				wykorzystania w planowaniu np. własnej kariery zawodowej	celów projektów społecznych i biznesowych

2.3. Budżet w projekcie	• wyjaśnia, czym jest budżet w projekcie • przedstawia etapy planowania budżetu	• wie, jakie znaczenie ma monitorowanie budżetu • wyjaśnia, czym są przesunięcia (korekty) w budżecie	• omawia przyczyny przesunięć w budżecie • analizuje na przykładzie wybrany etap planowania budżetu	• szczegółowo analizuje poszczególne etapy planowania budżetu • samodzielnie wykonuje prosty przykładowy budżet projektu lub przedsięwzięcia	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • dyskutuje na temat skutków jakie powodują przesunięcia w budżecie i zwraca uwagę na dobór zasobów do wykonywanego projektu • przedstawia możliwe źródła finansowania projektu
2.4. Sprawozdanie z zadania projektowego i analiza ryzyka w projekcie	• wyjaśnia z jakich punktów składa się raport końcowy • rozumie, czym jest ryzyko w projekcie	• potrafi wskazać etapy analizy ryzyka i metody zarządzania ryzykiem w projekcie • wie, jakie punkty wchodzą w skład przykładowego sprawozdania	• zna i rozumie źródła ryzyka i wie na czym polega zarządzanie ryzykiem w projekcie	• przygotowuje przykładowe sprawozdanie z realizacji projektu • wskazuje, jakie przykładowe załączniki należy zamieścić • prezentuje na przykładzie jedną z metod przeprowadzania analizy ryzyka	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wie jakie znaczenie przy oszacowaniu ryzyka mają takie nauki, jak np. ekonometria czy statystyka • proponuje własne pomysły i rozwiązania na niwelowanie ryzyka

					w wybranych projektach
III. Gospodarka rynkowa Klasa I					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
3.1. Przedsiębiorczość a rozwój społeczno-gospodarczy	• wie i wyjaśnia, jak się klasyfikuje przedsiębiorców • zna podstawowe czynniki stymulujące i blokujące rozwój przedsiębiorczości • wymienia przynajmniej jedną instytucję państwową, której zadaniem jest wspieranie i promowanie przedsiębiorczości	• wyjaśnia zależności między rozwojem przedsiębiorczości i rozwojem gospodarczym regionu i kraju • rozumie, że działalność gospodarcza to zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana w imieniu własnym i w sposób ciągły • wyjaśnia, na czym polega wyodrębnienie prawne, ekonomiczne, terytorialne i organizacyjne przedsiębiorstwa	• wymienia wszystkie omówione instytucje wspierające przedsiębiorczość i krótko opisuje ich zadania • omawia na przykładach, jakie znaczenie dla gospodarki mają wybrane czynniki stymulujące lub hamujące rozwój przedsiębiorczości	• wyjaśnia, czym się różnią aktywa od pasywów • precyzyjnie określa znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju lub regionu • wie i rozumie jakie znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości mają stowarzyszenia i kluby biznesu, inkubatory przedsiębiorczości bądź aniołowie biznesu.	• wskazuje różnice i podobieństwa między różnymi formami przedsiębiorstw • inicjuje dyskusję na temat przyczyn wysokiego wskaźnika mikroprzedsiębiorstw w Polsce • omawia bariery wejścia na rynek dla tzw. start-upów i inicjuje dyskusje na temat ich znaczenia w gospodarce

3.2. Fundamentalne wartości gospodarki rynkowej	• wymienia główne filary rynku oraz podstawowe cechy gospodarki rynkowej • wie, że takie filary	• opisuje szczegółowo przynajmniej jedna cechę gospodarki rynkowej i jeden filar	• wskazuje na najważniejsze zalety i wady gospodarki rynkowej rozumie znaczenie oparcia	• wyjaśnia, jakie konsekwencje może przynieść ograniczanie swobody działalności gospodarczej	• samodzielnie dokonuje analizy porównawczej między gospodarkami wybranych krajów wg

	jak wolność, własność i konkurencja podlegają ochronie prawnej w Konstytucji RP	rynku	gospodarki na wolności gospodarczej, własności prywatnej i uczciwej konkurencji • szczegółowo omawia wszystkie filary rynku wraz z przykładami	• analizuje i omawia wszystkie cechy gospodarki rynkowej • rozumie różnice między gospodarka rynkową a społeczną gospodarką rynkową	dostępnych danych i wskaźników statystycznych
3.3. Rodzaje rynków i ich funkcje	• wyjaśnia, czym jest rynek i przedstawia funkcje rynku w gospodarce	• zna kryteria klasyfikacji rynku i wyjaśnia przynajmniej jedno kryterium klasyfikacji rynku • wie i rozumie, czym jest popyt, podaż i cena	• podaje przykłady wszystkich wymienionych kryteriów podziałów rynku • szczegółowo omawia wszystkie funkcje rynku • wie, że popyt, podaż i cena to najważniejsze mechanizmy rynkowe	• omawia wszystkich uczestników rynku • podaje przykłady różnych rynków i wskazuje na różnice i podobieństwa między nimi, oraz bariery wejścia na te rynki	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wyjaśnia na czym polega „niewidzialna ręka rynku” oraz dostrzega jej zawodność, rozumie konieczność racjonalnej regulacji obszarów rynku dotkniętych tą zawodnością

3.4. Podmioty gospodarki rynkowej	• wymienia wszystkie podmioty gospodarki rynkowej	• wyjaśnia podstawowe zależności między podmiotami gospodarki rynkowej	• omawia szczegółowo wszystkie podmioty gospodarcze i ich najważniejsze funkcje w gospodarce	• wie, że najważniejsze podmioty to przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe i wyjaśnia na przykładach w jaki sposób ich kondycja wpływa na stan państwa • wyjaśnia, jakie są źródła finansowania	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • dostrzega rolę organizacji pozarządowych i potrafi przedstawić przykłady fundacji i stowarzyszeń
				oraz najważniejsze wydatki wszystkich podmiotów gospodarczych	

3.5. Prawo popytu i podaży. Czynniki kształtujące popyt i podaż	• wyjaśnia na prostych przykładach, jak działa prawo popytu i prawo podaży • podaje przynajmniej po jednym czynniku wpływającym na popyt oraz podaż	• omawia podział popytu ze względu na zakres popytu i rodzaj potrzeb • omawia i podaje przykład przynajmniej jednego paradoksu ekonomicznego • wymienia najważniejsze rodzaje podaży • wskazuje na podstawowe zależności między popytem i podażą	• wymienia wszystkie determinanty popytu oraz podaży • dostrzega poza cenowe czynniku wpływające na wielkość popytu oraz strukturę podaży • zna i rozumie, jak działa zasada ceteris paribus (łac., 'wszystko inne jest równe')	• graficznie przedstawia zależności między popytem oraz podażą • omawia wybrane wyjątki i podaje ich przykłady	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • przedstawia analizę przyczyn oraz skutków występowania wybranych paradoksów • aktywnie dyskutuje np. na temat poglądu, że w dzisiejszej gospodarce rynkowej coraz częściej podaż kreuje popyt (podaje argumenty za i przeciw) • wyznacza punkt równowagi rynkowej jako punkt przecięcia odpowiednich krzywych
3.6. Prawa konsumenta	• wie, kim jest konsument • zna i rozumie podstawowe rodzaje praw konsumenta • potrafi wymienić najważniejsze	• odróżnia konsumenta od nabywcy • zna podstawowe kompetencje instytucji konsumenckich • odróżnia	• rozumie, na czym polega różnica między wadami fizycznymi oraz prawnymi • wyjaśnia, jak się składa reklamację z	• precyzyjnie tłumaczy zasady dokonywania zwrotu towaru bez wad • rozumie, na czym polega uchylanie się od załatwiania reklamacji i jakie niesie za sobą	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wskazuje na podstawowe błędy jakie

	instytucje konsumenckie • wie, co to jest gwarancja i rękojmia	reklamację z tytułu gwarancji od reklamacji z tytułu rękojmi • jest krytyczny wobec ofert rynkowych, reklam i informacji o towarach i usługach • wie, że obowiązkiem sprzedawcy jest przyjąć reklamację od konsumenta	tytułu gwarancji i z tytułu rękojmi • sporządza przykładową reklamację	konsekwencje dla sprzedawcy i konsumenta	popełniają konsumenci • podaje przykłady nieuczciwych praktyk stosowanych zarówno przez sprzedawców, jak i konsumentów oraz potrafi je odnaleźć w tzw. klauzulach abuzywnych
3.7. Podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę	• krótko wyjaśnia, co to są PKB, wskaźniki inflacji, bezrobocia oraz zatrudnienia	• dostrzega różnicę między PKB a PKB per capita i wyjaśnia, czym charakteryzuje się stopa wzrostu PKB • dostrzega zależności między bezrobociem a wskaźnikiem zatrudnienia	• omawia rodzaje inflacji i bezrobocia i wskazuje na ich główne przyczyny • wyjaśnia, o czym świadczy wzrost lub spadek PKB przez dwa kolejne kwartały	• interpretuje dane statystyczne na temat PKB, inflacji, bezrobocia i zatrudnienia • rozumie główne założenia metody obliczania PKB	• rozumie różnice między wzrostem a rozwojem gospodarczym • omawia zależności między inflacją a bezrobociem

3.8. Budżet państwa i jednostek terytorialnych	• wyjaśnia, czym jest budżet państwa • wie, że głównym źródłem dochodów budżetu państwa są podatki • podaje przykładowe wydatki	• omawia role budżetu państwa oraz zasady budżetowe • podaje przynajmniej po jednym przykładzie dochodów podatkowych i	• potrafi wymienić wszystkie główne źródła dochodów państwa i jednostek samorządowych • wyjaśnia celowość głównych wydatków	• dostrzega znaczenie funduszy unijnych i omawia na przykładach ich wpływ na gospodarkę • wyjaśnia znaczenie konieczności przestrzegania limitu	• dokonuje analizy budżetu państwa oraz jednostek samorządowych + • inicjuje i prowadzi dyskusję, debatę na temat znaczenia
	państwa • wie, co to jest deficyt budżetowy i dług publiczny	niepodatkowych budżetu państwa • zna i omawia klasyfikację COFOG • wskazuje na podstawowe różnice między budżetem państwa a budżetem jednostek samorządu terytorialnego • rozumie zależności między długiem publicznym a deficytem budżetowym	państwa oraz jednostek samorządowych • omawia różnice między dotacjami a subwencjami • podaje konkretne przykłady dotacji i subwencji • podaje przyczyny wzrostu długu publicznego i powstawania deficytu budżetowego	długu publicznego i deficytu budżetowego	budżetu państwa dla konsumentów i przedsiębiorców • podaje przykłady wspierania przez budżet państwa konsumentów oraz firm i ocenia zasadność tego wsparcia

3.9. Podmioty polityki społecznej	• wie i rozumie, że polityka społeczna ma duży wpływ na prawidłowe funkcjonowania państwa • wskazuje 3 główne cele polityki społecznej • potrafi wymienić przynajmniej jeden krajowy i międzynarodowy podmiot społeczny	• dostrzega główne problemy społeczne w Polsce • krótko omawia cele polityki społecznej • wyjaśnia funkcje wybranych podmiotów społecznych	• dostrzega i omawia wszystkie obszary polityki społecznej • wie, że inwestowanie w człowieka to najefektywniejsze narzędzie aktywizacji i rozwoju społecznego • wyjaśnia funkcje i przykładowe zadania podmiotów społecznych	• dostrzega role i znaczenie organizacji pozarządowych • proponuje rozwiązania dla wybranych problemów społecznych	• wyjaśnia różnice i zasadność stosowania różnych rodzajów polityk społecznych • analizuje przyczyny i skutki problemów społecznych na wybranych przykładach • interpretuje wskaźnik Giniego i wyjaśnia znaczenie nierówności społecznych
3.10. Patriotyzm ekonomiczny	• wie i rozumie, że patriotyzm ekonomiczny przynosi wiele korzyści	• dostrzega różnice między patriotyzmem konsumenckim i gospodarczym	• wskazuje korzyści oraz wyzwania związane z patriotyzmem ekonomicznym • wie, jak dokonać świadomych wyborów konsumenckich	• podaje przykłady polskich produktów, które osiągnęły sukces w kraju i na świecie	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady
	• potrafi rozpoznać polski produkt	• wyjaśnia, kim jest świadomy konsument • potrafi podać prefiksy innych niż polskie produkty		• wyjaśnia, jakie znaczenie ma patriotyzm ekonomiczny w czasach globalizacji	• podaje przykłady polskich hitów eksportowych oraz głównych odbiorców polskiego eksportu • dostrzega trendy gospodarcze np. protekcjonizm i podaje ich przykłady
IV. Finanse osobiste Klasa II					

	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
4.1. Pieniądz w gospodarce rynkowej	• wskazuje podstawowe cechy, funkcje i formy pieniądza • zna pojęcie obiegu pieniądza	• wskazuje podmioty, które biorą udział w obiegu pieniądza • zna i rozumie pojęcie kryptowalut i podaje ich przykłady	• analizuje cechy dobrego pieniądza i odnosi je do przykładowych walut • prezentuje schemat obiegu pieniądza w gospodarce • wskazuje przyczyny ewolucji pieniądza w czasie • wyjaśnia różnice między pieniądzem gotówkowym a bezgotówkowym • rozumie ryzyko związane z krypto-walutami	• rozumie i wyjaśnia zależności między poszczególnymi funkcjami pieniądza w gospodarce • wyjaśnia szczegółowo zależności między podmiotami gospodarczymi biorącymi udział w obiegu pieniądza • interpretuje skutki związane z podażą pieniądza	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • prezentuje własne stanowisko na temat kierunku rozwoju pieniądza • wskazuje na zagrożenia związane ze zbyt dużą podażą pieniądza i potrafi podać przykłady realnych możliwych skutków w gospodarce, spowodowanych zbyt silną podażą pieniądza
4.2. Dojrzałość finansowa. Postawy wobec pieniądza	• podaje definicję dojrzałości finansowej	• rozumie czynniki, jakie wpływają na dojrzałość finansową człowieka	• podaje przykłady zachowań, które świadczą o dojrzałości lub braki dojrzałości	• analizuje poszczególne czynniki wpływające na postawy wobec	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady z podręcznika

	• wymienia społeczne funkcje pieniądza	• przedstawia typy postaw wobec pieniędzy	finansowej • omawia na przykładach wszystkie funkcje społeczne pieniądza • rozumie, jakie znaczenie ma poznanie swojego typu postawy wobec pieniędzy	pieniędzy • wyjaśnia, w jaki sposób typ osobowości wpływa na sposób traktowania pieniądza przez człowieka	• interpretuje i ocenia wyniki badań na temat poziomu świadomości finansowej Polaków • przedstawia swoje pomysły na racjonalne zarządzanie pieniądzem
4.3. Instytucje rynku finansowego w Polsce	• podaje definicję rynku finansowego • wskazuje najważniejsze publiczne instytucje rynku finansowego • podaje przykłady funkcji wybranej instytucji	• podaje przykłady funkcji każdej z omówionych instytucji • dostrzega różnicę między rynkiem finansowym a rynkiem kapitałowym	• wyjaśnia, w jakim celu na rynku finansowym musi występować wiele instytucji finansowych • wskazuje motywy ekonomiczne firm z sektora bankowego i ubezpieczeniowego działających na rynku	• szczegółowo opisuje wpływ funkcji i zadań poszczególnych instytucji na konsumentów, przedsiębiorców i gospodarkę • dostrzega szanse, jakie niektóre z instytucji dają na realizację własnych celów, np. założenie startupu	• wskazuje zależności i powiązania między poszczególnymi instytucjami • podaje przykłady akcji informacyjnych instytucji publicznych i ocenia ich jakość, zasięg i wpływ na budowanie świadomości finansowej obywateli

4.4. Funkcjonowanie gospodarstw domowych	• rozumie, czym jest gospodarstwo domowe • wymienia przykładowe dochody i wydatki gospodarstwa domowego • definiuje pojęcie deficytu	• dostrzega znaczenie gospodarstwa domowego w gospodarce • omawia funkcje wewnętrzne i zewnętrzne gospodarstwa domowego • wyjaśnia pojęcia	• podaje przykłady konkretnych wewnętrznych i zewnętrznych funkcji gospodarstwa domowego • wyjaśnia przyczyny powstawania deficytu budżetowego i opisuje mechanizm wpadnięcia	• wyjaśnia na prostych przykładach, jak można przeciwdziałać powstawaniu deficytu budżetowego • zna pojęcie upadłości konsumenckiej • wie i rozumie, jak przeciwdziałać spirali	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wyjaśnia, jak problemy budżetowe w gospodarstwach domowych wpływają na wielkość sprzedaży przedsiębiorców oraz

	budżetowego i nadwyżki budżetowej	spirala zadłużenia i upadłość konsumencka	w tzw. spiralę zadłużenia	zadłużenia	wielkość wpływów z podatków do budżetu państwa

4.5. Zarządzanie budżetem	• rozumie i dostrzega znaczenie planowania wydatków i dochodów • wie, że oszczędzanie jest ważną umiejętnością	• przedstawia czynniki, które wpływają na lepsze zarządzanie domowymi finansami • wskazuje główne kroki planowania budżetu domowego	• rozróżnia poszczególne dochody i wydatki, potrafi ocenić ich wielkość i stopień ważności w strukturze budżetu • analizuje przyczyny trudności w realizowaniu planów budżetowych	• przygotowuje plan budżetu domowego, wskazuje jego najważniejsze punkty i analizuje oraz wprowadza możliwe korekty • podaje przykłady działań, które nie tylko zmniejszają wydatki, ale również zwiększają dochody	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • podaje skuteczne sposoby budowania tzw. poduszki finansowej • przygotowuje plan budżetu gospodarstwa domowego oraz podaje i ocenia różne warianty postępowania na wypadek pojawienia się dodatkowych obciążeń w budżecie domowym
4.6. Rodzaje podatków w Polsce	• podaje definicję podatku i wskazuje jego główne cechy • podaje przykłady podatków w Polsce	• omawia poszczególne cechy podatku • wskazuje najważniejsze kryteria podziału podatków w Polsce • wie, że podatki to główne źródło dochodów państwa	• przedstawia podstawy prawne funkcjonowania poszczególnych podatków • omawia i charakteryzuje podatki według podanych kryteriów	• przedstawia sposób poboru podatków • wyjaśnia, jakich grup dotyczą poszczególne podatki • podaje przykładowe stawki podatkowe	• analizuje znaczenie podatków dla całej gospodarki i wskazuje zależności między wielkością obciążeń podatkowych a kondycją gospodarstw domowych, przedsiębiorstw oraz państwa • dostrzega i ocenia

					kierunki zmian, związane z możliwością płacenia podatków w krypto-walutach w niektórych krajach
4.7. Rozliczanie PIT	• rozumie, kto jest zobowiązany do składania deklaracji PIT • wie, w jaki sposób składa się zeznania podatkowe • wskazuje różnicę między przychodem i dochodem	• wymienia przykłady deklaracji podatkowych • wskazuje przykłady czynników wpływających na wielkość podatku • zna formy opodatkowania i dwie główne stawki podatku PIT w Polsce	• dostrzega korzyści oraz ograniczenia, związane z rozliczaniem podatkowym przedsiębiorstw i osób nieprowadzących działalności gospodarczej • oblicza należny podatek dochodowy w podanych przykładach	• samodzielnie wypełnia całą deklarację podatkową PIT • omawia na przykładach poszczególne punkty deklaracji, takie jak np. ulgi i odliczenia	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wybiera świadomie formę opodatkowania, dopasowaną do konkretnych grup podatników oraz poziomu przychodu • rozumie niektóre ulgi i odliczenia, np. prawa do skorzystania z zerowego podatku PIT dla osób do 26. roku życia

4.8. Formy oszczędzania i inwestowania	• wie, czym oszczędzanie różni się od inwestowania • podaje przykłady oszczędzania i inwestowania • dostrzega znaczenie ryzyka • definiuje pojęcie	• wymienia zalety oszczędzania i inwestowania • wyjaśnia różnice między przykładowymi formami oszczędzania, np. lokatami a kontami	• analizuje poziom ryzyka oraz wskazuje możliwą stopę zwrotu poszczególnych form oszczędzania i inwestowania • oblicza należne odsetki od lokaty • wymienia przykłady	• dokonuje świadomego wyboru formy oszczędzania i / lub inwestowania, dopasowanej do wielkości kapitału, poziomu wiedzy, doświadczenia	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • dokonuje analizy porównawczej lub analizy SWOT form oszczędzania i inwestowania

	hazardu i spekulacji	oszczędnościowymi • dostrzega różny poziom ryzyka związany z poszczególnymi formami inwestowania • odróżnia inwestowanie od hazardu i spekulacji • zna i rozumie podstawowe zasady oszczędzania i inwestowania	alternatywnych form inwestowania • rozumie znaczenie konieczności dodatkowego oszczędzania na emeryturę	finansowego, poziomu akceptacji ryzyka itp. • dokładnie szacuje ryzyka i niebezpieczeństwa związane z alternatywnymi formami inwestowania • wymienia przyczyny i skutki hazardu i spekulacji na rynku finansowym	oraz racjonalnie je ocenia wyposażony w odpowiednie pojęcia i wiedzę

4.9. Analiza oferty bankowej i poza bankowych instytucji pożyczkowych	• dostrzega podstawowe różnice między bankami a instytucjami poza bankowymi • podaje przykłady ofert bankowych • rozumie znaczenie bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej i mobilnej	• wymienia przykłady kont bankowych, kart płatniczych, kredytów i pożyczek • podaje przykłady zasad bezpiecznego korzystania z produktów finansowych	• analizuje czynniki wpływające na wybór banku • wymienia i opisuje poszczególne formy kont, kredytów, pożyczek i wskazuje najważniejsze różnice między nimi • opisuje formy zabezpieczenia kredytowego oraz oblicza odsetki od kredytu na prostym przykładzie	• dokonuje szczegółowej analizy porównawczej oferty bankowej i poza bankowej oraz wskazuje, jaki profil klientów powinien korzystać z wybranych form • zna i potrafi zastosować procedury, związane z utratą karty czy innymi zagrożeniami w zakresie bezpieczeństwa	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • porównuje i interpretuje konkurencyjne oferty poszczególnych banków i instytucji poza bankowych oraz omawia na przykładach wszystkie koszty i korzyści, konieczność płacenia podatku od zysków kapitałowych itp.

4.10. Analiza umowy kredytu gotówkowego / pożyczki gotówkowej	• wskazuje podstawowe różnice między kredytem a pożyczką • wymienia przykłady nieetycznych zachowań na rynku finansowym	• omawia poszczególne cechy kredytu i pożyczki • wskazuje najważniejsze informacje, jakie muszą się znaleźć w umowie kredytu lub pożyczki • dostrzega skutki nieetycznych zachowań na rynku finansowym	• wskazuje najważniejsze wady i zalety kredytów oraz pożyczek • analizuje zapisy umowy kredytowej lub pożyczkowej • dostrzega przyczyny nieetycznych zachowań na rynku finansowym	• oblicza koszt kredytu lub pożyczki na podstawie RRSO • ocenia przyczyny i skutki nieetycznych zachowań na rynku finansowym w odniesieniu do poszczególnych konsumentów, przedsiębiorców, jak i całej gospodarki • omawia metody i sposoby przeciw-działania powstawaniu nieetycznych zachowań finansowych	• wskazuje na znaczenie czasu trwania pożyczki i kredytu oraz wyjaśnia, w jaki sposób dłuższy czas spłaty rat wpływa na wzrost całkowitych kosztów kredytu lub pożyczki • porównuje rzeczywiste przykłady umów kredytów i pożyczek i wskazuje główne punkty wspólne wszystkich rodzajów umów • dostrzega ewentualne niewłaściwe zapisy w umowach

4.11. Ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne. Emerytura	• podaje definicje ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego • zna instytucję, która nadzoruje system ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce	• opisuje cztery rodzaje ubezpieczeń społecznych oraz wskazuje różnicę między ubezpieczeniem zdrowotnym a ubezpieczeniami społecznymi • wskazuje przykładowe funkcje Zakładu Ubezpieczeń	• omawia zakres ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych • zna wysokość poszczególnych składek ubezpieczeniowych • rozumie znaczenie dodatkowego oszczędzania na emeryturę • zna i rozumie zasady	• rozumie, jak forma zatrudnienia wpływa na wielkość i konieczność płacenia składek ubezpieczeniowych • wyjaśnia, jakie czynniki mają wpływ na wysokość przyszłej emerytury i analizuje ich siłę oddziaływania	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • rozumie i potrafi użyć odpowiedniej argumentacji przy ocenie złożoności systemu emerytalnego oraz analizie możliwych zmian w systemie

	• wymienia cztery rodzaje ubezpieczeń społecznych • wskazuje trzy filary systemu emerytalnego	Społecznych • charakteryzuje system emerytalny i wskazuje, które filary są obowiązkowe, a które dobrowolne	funkcjonowania PPK • wymienia zawody i branże, które mają przywileje emerytalne	• ocenia zasadność PPK	emerytalnym, np. wydłużenie wieku emerytalnego • zna dodatkowe pojęcia związane z ubezpieczeniami takie, jak np. stopa zastąpienia, karencja czy kapitał początkowy • przedstawia i uzasadnia swoje stanowisko w zakresie obowiązkowości niektórych ubezpieczeń

4.12. Ubezpieczenia osobowe i majątkowe	• wymienia przykładowe ubezpieczenia majątkowe i osobowe • wie, które ubezpieczenia są obligatoryjne, a które dobrowolne • potrafi wskazać podstawowe cechy ubezpieczeń gospodarczych	• wyjaśnia różnice między ubezpieczeniami majątkowymi i osobowymi • omawia przykładowe cechy ubezpieczeń gospodarczych • rozumie sens ubezpieczeń jako formy wzajemnego dzielenia się ryzykiem między stronami	• dokonuje klasyfikacji ubezpieczeń według przedstawionych kryteriów • zna i rozumie wszystkie elementy wpływające na wysokość polisy ubezpieczeniowej • rozumie pojęcie indeksacji składki oraz wyjaśnia funkcje Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego	• podaje zakres omawianych ubezpieczeń gospodarczych • rozumie, że ceny polis są zmienne i potrafi wyjaśnić dlaczego • podaje przykłady z życia, w których najczęściej występują omawiane ubezpieczenia	• wie i rozumie, jakie znaczenie ma przeczytanie OWU oraz karty produktu ubezpieczeniowego przed podpisaniem umowy ubezpieczeniowej • wskazuje towarzystwa ubezpieczeniowe i samodzielnie porównuje poszczególne oferty, korzystając z różnych narzędzi, np. kalkulatorów ubezpieczeniowych • przedstawia
					i uzasadnia swoje stanowisko w zakresie obowiązkowości niektórych ubezpieczeń

4.13. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie. Inwestowanie na giełdzie	• przedstawia instytucje rynku kapitałowego • rozumie, że inwestowanie na giełdzie wiąże się z ryzykiem • wymienia nazwy indeksów giełdowych na GPW w Warszawie	• zna i rozumie zasady nabywania akcji na rynku pierwotnym i wtórnym • wymienia podstawowe zasady inwestowania • wskazuje, które indeksy giełdowe są największe i najpopularniejsze	• omawia funkcje Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie oraz funkcje kontrolne KNF i organizacyjne KDPW • rozumie, jak działa mechanizm inwestowania na giełdzie	• zna najważniejsze papiery wartościowe, będące przedmiotem obrotu giełdowego • wyjaśnia, jaką ofertę dla inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych mają giełdy i rynek kapitałowy • dostrzega powiązania między krajowym i zagranicznym rynkiem kapitałowym • wie, skąd się biorą hossa i bessa	• zna i wie, w jakich sytuacjach powinno się stosować określone typy zleceń • potrafi oszacować poziom ryzyka związany z inwestowaniem na giełdzie i wymienia najważniejsze giełdy świata • interpretuje zasady inwestowania i wskazuje, jaki wpływ na podejmowane decyzje inwestycyjne ma typ postaw wobec pieniędzy
V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy Klasa II					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
5.1. Planowanie ścieżki rozwoju zawodowego	• wie, jakie znaczenie ma rozwój kariery zawodowej • rozumie, że osobowość ma wpływ na wybór zawodu • wyjaśnia, czym	• sporządza bilans swojego potencjału zawodowego • wymienia typy osobowości według Johna Hollanda • wykonuje prostą analizę rynku pracy	• ocenia swój bilans i wprowadza do niego niezbędne korekty i usprawnienia • charakteryzuje poszczególne typy osobowości i podaje przykłady zawodów,	• potrafi wskazać konkretne cechy i umiejętności, wynikające z typu osobowości, i określić ich znaczenie w definiowaniu celu zawodowego	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wskazuje inne koncepcje, badające osobowość człowieka, i interpretuje ich

	jest cel zawodowy i zna etapy ścieżek rozwoju zawodowego • dostrzega znaczenie koncepcji work life balance	• wie i rozumie, jakie znaczenie w określaniu celu zawodowego ma technika SMART • omawia poszczególne etapy edukacji i ich wpływ na wybór drogi zawodowej • podaje przykłady realizowania koncepcji work life balance w praktyce	w których dany typ się najlepiej sprawdzi • wykonuje szczegółową analizę rynku pracy, korzystając między innymi z barometru zawodów • określa swój cel zawodowy techniką SMART	• analizuje oferty pracy i wyciąga wnioski, jakiego rodzaju kompetencje twarde i miękkie są najważniejsze na wybranych stanowiskach pracy • wykonuje samodzielnie podstawowy plan kariery edukacyjnej i zawodowej	znaczenie dla świadomego ustalania celów zawodowych • wykonuje samodzielnie długoterminowy plan ścieżki rozwoju zawodowego i przedstawia go na forum klasy • ocenia realne możliwości związane z wyborem ścieżki kariery, w zakresie finansowym, organizacyjnym i społecznym

5.2. Poszukiwanie pracy – selekcja i analiza ofert pracy	• zna instytucje oraz pośredników rynku pracy • wskazuje przykład metody poszukiwania pracy • wymienia cztery główne elementy analizy rynku pracy	• wyjaśnia, jak należy się przygotować do poszukiwania pracy • wyszukuje dostępne oferty pracy w internecie i rozumie, jakie dokumenty należy przygotować, aby móc aplikować	• potrafi szczegółowo określić swoje oczekiwania wobec pracodawcy i odpowiedzieć na ogłoszenie o pracę • zna, rozumie i stosuje zasady bezpieczeństwa, związane z rzetelnym sprawdzeniem informacji o pracodawcy • dostrzega nowe trendy,	• wskazuje wady i zalety poszczególnych metod poszukiwania pracy, • ostrożnie podchodzi do ofert, gwarantujących szybki zarobek niewielkim kosztem pracy	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wskazuje najczęstsze błędy, jakie popełniają osoby szukające pracy • przeprowadza analizę współczesnego rynku pracy • wskazuje wady i zalety pracy w kraju i za granicą oraz
			mające wpływ na rynek pracy, takie jak np. fair trade		omawia kompetencje i doświadczenia zawodowe, które daje praca w kraju i za granicą

5.3. Poszukiwanie pracy – dokumenty aplikacyjne	• wymienia najważniejsze dokumenty aplikacyjne • zna zasady grzecznościowe i organizacyjne, związane z wysyłaniem dokumentów aplikacyjnych do pracodawców • podaje przykład barier po stronie pracodawcy i pracownika	• omawia najważniejsze zasady sporządzania CV • rozumie, że list motywacyjny jest uzupełnieniem CV • dostrzega, że w niektórych branżach niezbędne jest portfolio • omawia przykładowe przyczyny i skutki trudności w znalezieniu pracy, leżące po stronie pracodawcy i pracownika	• omawia zasady sporządzania listów motywacyjnych; • przygotowuje prostą wersję CV i listu motywacyjnego	• wskazuje przykładowe błędy w CV i w listach motywacyjnych oraz koryguje je • przygotowuje cel zawodowy oraz zapisuje go w CV dla przykładowego pracodawcy • rozumie, że CV jest w pierwszej kolejności oceniany wizualnie, a dopiero w dalszej – merytorycznie • wskazuje sposoby ograniczania trudności w znalezieniu pracy po stronie pracownika	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • przygotowuje specjalistyczne CV oraz list motywacyjny na konkretne stanowisko pracy i uzasadnia, jaki jest cel pisania odręcznie listu motywacyjnego • wie, jakie znaczenie w CV mają kompetencje i zainteresowania • rozumie potrzebę ochrony danych osobowych i zna podstawy prawne, związane z procedurą zamieszczania klauzuli o ochronie danych osobowych
5.4. Poszukiwanie pracy – rozmowa	• wyjaśnia, kto i w jakim celu przeprowadza rozmowy	• rozumie, że rozmowa kwalifikacyjna to pierwszy etap rekrutacji	• wie o co może, a o co nie powinien, zapytać pracodawca • przedstawia	• omawia i interpretuje możliwe odpowiedzi, jakie powinien	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku

kwalifikacyjna. Autoprezentacja	kwalifikacyjne • wie, że należy przygotować się do standardowych i niestandardowych pytań pracodawcy • dostrzega i rozumie znaczenie dobrej autoprezentacji	• wskazuje przykładowe pytania, jakie może zadać pracodawca • przedstawia przykładowe zasady autoprezentacji • wie, że autoprezentacja to umiejętność, którą trzeba ćwiczyć	propozycje pytań, jakie na rozmowie może zadać kandydat • wskazuje sens niestandardowych pytań na rozmowie • planuje krótką autoprezentację na podstawie omówionych zasad	przygotować kandydat • rozumie, że w czasie rozmowy ważne są zarówno kompetencje twarde, jak i miękkie • wskazuje przykładowe błędy, jakie można popełnić na rozmowie kwalifikacyjnej	• wskazuje korzyści i ograniczenia, związane z przeprowadzaniem rozmów kwalifikacyjnych • interpretuje przykłady pozytywnych i negatywnych komunikatów pozawerbalnych, wykonywanych w czasie rozmów przez obie strony

5.5. Zatrudnienie a samo- zatrudnienie	• wyjaśnia pojęcie stosunek pracy • podaje dowolny przykład prawa pracownika i pracodawcy, które wynikają z umowy o pracę • rozumie, że na rynku pracy występują nie-etyczne zachowania zarówno po stronie pracownika, jak i pracodawcy • wyjaśnia pojęcie B2B	• wskazuje najważniejsze cechy stosunku pracy • wymienia trzy rodzaje umowy o pracę • omawia zakres praw pracowniczych, dotyczących osób pełnoletnich i młodocianych • wskazuje przykłady nieetycznych zachowań pracodawców i pracowników • wskazuje rodzaje B2B	• omawia większość praw i obowiązków pracownika i pracodawcy • wskazuje przyczyny i skutki nietycznych zachowań na rynku pracy • podaje przykładowe wady i zalety B2B	• dokonuje analizy porównawczej zatrudnienia i samozatrudnienia • omawia sposoby i metody przeciwdziałania nieetycznym zachowaniom na rynku pracy • dostrzega znaczenie przepisów prawa pracy w zachowywaniu standardów na rynku pracy	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • interpretuje motywacje ekonomiczne i społeczne, jakie towarzyszą osobom decydującym się na samozatrudnienie

VI. Przedsiębiorstwo Klasa II					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

6.1. Zarządzanie przedsiębiorstwem	• wskazuje cztery etapy procesu zarządzania • podaje przykład metody zarządzania przedsiębiorstwem • podaje przykład współczesnych narzędzi zarządzania	• omawia cztery etapy procesu zarządzania • podaje najważniejsze metody i narzędzia zarządzenia • wskazuje cechy dobrego zarządzania	• podaje przykłady stosowania w praktyce określonych narzędzi zarządzania • omawia na przykładach najważniejsze obszary zarządzania • wyjaśnia, jakie cele przedsiębiorstwa można osiągnąć dzięki prawidłowemu zarządzaniu	• definiuje proces zarządzania jako ciąg powiązanych ze sobą działań, które muszą być logiczne i spójne • wskazuje niezbędne kompetencje, jakimi trzeba się cechować, aby zarządzać poszczególnymi obszarami przedsiębiorstwa	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wskazuje przykłady dobrze i źle zarządzanych podmiotów gospodarczych • wskazuje różnice z obszarów zarządzania strategicznego oraz operacyjnego
6.2. Otoczenie własnego biznesu. Analiza SWOT	• odróżnia otoczenie makroekonomiczne od otoczenia mikro-ekonomicznego • rozumie, że cechą charakterystyczną każdego biznesu jest zmienność • wyjaśnia cel sporządzania analizy SWOT	• definiuje otoczenia makro- i mikroekonomiczne oraz wyjaśnia wzajemne zależności między nimi • wyjaśnia, co wchodzi w skład otoczenia wewnętrznego firmy • podaje przykłady czynników wpływających na zmienność biznesu • wymienia etapy analizy SWOT	• omawia siłę wpływu i zasięg przykładowych elementów w makro- i mikrootoczeniu • przeprowadza prostą analizę SWOT wybranego przedsięwzięcia biznesowego	• interpretuje wyniki przykładowej analizy SWOT i ocenia szanse wybranych przedsięwzięć biznesowych w określonych branżach • analizuje poszczególne elementy z makro- i mikrootoczenia	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • podaje przykłady działań, jakie może podjąć przedsiębiorca, aby lepiej przygotować się na zmienność biznesu • omawia, jak kultura organizacyjna przedsiębiorstwa wpływa na makro- i mikrootoczenie
6.3. Wybrane źródła finansowania	• podaje przykłady wewnętrznego	• rozumie, że w pierwszym	• wymienia podstawowe	• dokonuje świadomego	• samodzielnie analizuje

działalności przedsiębiorstwa	i zewnętrznego finansowania działalności gospodarczej • rozumie, na czym polega dywersyfikacja źródeł finansowania	okresie działalności firma potrzebuje odpowiednich środków finansowych na bieżącą działalność • podaje wady i zalety jednej wewnętrznej i jednej zewnętrznej formy finansowania	wady i zalety każdej z form finansowania • potrafi oszacować poziom ryzyka oraz potencjalne korzyści, jakie wiążą się z wyborem określonej formy finansowania • wskazuje na ograniczenia w pozyskiwaniu finansowania	wyboru formy finansowania, uwzgledniającej charakter planowanej działalności gospodarczej • wskazuje znaczenie zachowania płynności finansowej	i interpretuje przykłady podane w podręczniku • wyjaśnia związek rentowności i płynności finansowej z wybraną formą finansowania • podaje przykłady skalowania biznesu
6.4. Planowanie finansowe	• rozumie, że planowanie finansowe to proces, który zachodzi cyklicznie • wie, że plan finansowy ma część operacyjną i finansową • wymienia przykład wskaźnika mierzącego rentowność przedsiębiorstwa	• omawia poszczególne etapy planowania finansowego • wyjaśnia różnicę między częścią operacyjną i finansową • rozumie, w jakim celu przeprowadza się analizę wskaźnikową	• dostrzega różnice między kosztami i wydatkami, oraz poszczególnymi rodzajami przychodów i dochodów • omawia, z czego składają się i co pokazują bilans, rachunek zysków i strat oraz rachunek przepływów pieniężnych • oblicza trzy główne wskaźniki rentowności przedsiębiorstwa	• ocenia kondycję przedsiębiorstwa na podstawie poszczególnych wskaźników rentowności • analizuje wpływ planowania finansowego oraz innych wskaźników gospodarczych, np. poziomu inflacji i bezrobocia, na prowadzoną działalność gospodarczą	• samodzielnie analizuje i interpretuje przykłady podane w podręczniku • podaje przykłady innych wskaźników, oceniających kondycję finansową przedsiębiorstw (np. wskaźników płynności i zadłużenia)

6.5. Etyka w biznesie	• rozumie znaczenie etyki w biznesie • wyjaśnia pojęcia odpowiedzialności społecznej biznesu	• dostrzega szanse, jakie daje przestrzeganie zasad etycznych w budowaniu przewag	• omawia poszczególne narzędzia CSR • wyjaśnia, jaki jest sposób ochrony	• ocenia skuteczność narzędzi CSR • rozumie, jakie znaczenie dla całej gospodarki ma	• wyjaśnia różnice między działalnością na rzecz CSR a budowaniem własnego wizerunku

	oraz własności intelektualnej przedsiębiorstwa • podaje przykłady nieetycznych zachowań w biznesie • definiuje pojęcie korupcji	konkurencyjnych przedsiębiorstwa • wyjaśnia znaczenie odpowiedzialności społecznej biznesu oraz własności intelektualnej przedsiębiorstwa • podaje przykłady CSR oraz rozumie różnicę między prawem własności przemysłowej a prawem autorskim i prawami pokrewnymi • omawia przyczyny i skutki nieetycznych zachowań w biznesie	poszczególnych praw własności intelektualnej i jakie przynosi korzyści • rozumie sens walki z korupcją i omawia możliwe praktyki antykorupcyjne, jakie może podjąć przedsiębiorca	ochrona własności intelektualnej przez państwo	w ramach PR • ocenia zasadność i skuteczność praktyk antykorupcyjnych • rozróżnia normy ISO i ocenia ich wpływ na budowanie siły przedsiębiorstwa

6.6. Koncepcja własnego biznesu	• rozumie, że założenie własnego biznesu wymaga pomysłu, środków finansowych i zarejestrowania w odpowiednich urzędach • wie, że osoba niepełnoletnia również ma możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	• wymienia poszczególne etapy tworzenia koncepcji własnego biznesu • zna koncepcję tzw. działalności nierejestrowej • wskazuje podstawowe zalety i wady prowadzenia firmy • potrafi określić, co powinno się znaleźć w biznesplanie wymyślonej przez niego działalności	• rozumie, że fundamentalne znaczenie dla powodzenia przedsięwzięcia ma kreatywny i możliwy do realizacji pomysł • zna zasadę 4W i potrafi ją przedstawić na prostym przykładzie • wie, że do prowadzenia firmy potrzebny jest dobrze opracowany biznesplan	• rozumie znaczenie prawidłowego scharakteryzowania i opisu grupy docelowej; potrafi wskazać czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na sukces lub porażkę przedsięwzięcia; • przygotowuje biznesplan z wariantowym planem finansowym	• wskazuje różnice w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej indywidualnie lub w spółce • wskazuje model biznesu adekwatny do posiadanych możliwości finansowych, zasobów ludzkich i struktury organizacyjnej
	• potrafi podać zasadnicze elementy biznesplanu	gospodarczej	• wyjaśnia, jak rejestruje się przedsiębiorstwo • sporządza biznesplan wymyślonej przez niego działalności gospodarczej		• wskazuje przyczyny niepowodzeń wielu przedsięwzięć biznesowych w pierwszym okresie ich działalności